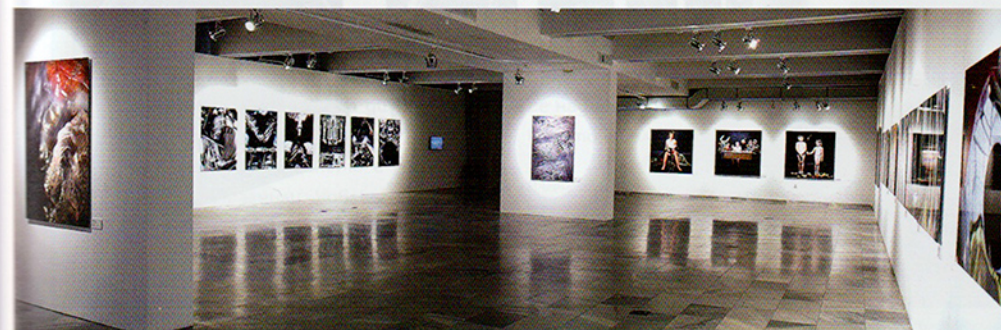

Нина и Валентин

0 за черно, 1 за бяло

0 за черно, 1 за бяло е изложба широкоформатна фотография и пет видео творби в СГХГ на Нина Ковачева и Валентин Стефанов, част от проекта „България – поглед от въртре и отвън“.

Нина Ковачева и Валентин Стефанов. 0 за черно, 1 за бяло, Софийска градска художествена галерия, юни-юли 2018

Автор: *Виргиния Захариева*

Тялото и тлеността ни свързват с материалния свят.

Бремето да сме земяни.

Вниманието е другото име на любовта.

Способността да създаваме, да пре-създаваме и да трансцендираме ни изравнява със Създателя.

Изложбата **0 за черно, 1 за бяло** е умален модел на кръговрата създаване – разпадане на света.

Взривоопасно намерение.

Зрителят може да понесе този съгъстен процес именно поради факта, че за него разказват жена и мъж. Това не са монолози, събрани на едно място – това е разговор.

И в наратива, и в красотата на паузите, и в пораждането на смисъл в момента.

Свидетели сме на една сговорена дијада, незагубила привличането на полюсите.

Изкуство е двамата артисти, които са партньори в живота, да опазят своята заедност въпреки кризи-те, споровете и желанието за успех.

Тази изложба налага подход:

Сравняването тук не води до истината. Важен е погледът, който вниква в обектите и търси автентичността.

И внимателно вслушване в диалога между отделните работи.

Валентин Стефанов. Органон, 2011

Органон – фотохартия, каширана върху алуминиева плоскост, 140 x 100 см, 2011, Валентин Стефанов

Шест широкоформатни фотографии. В случая фотографията е само медия. Тази работа никога не е мислена като музикален инструмент. Публиката обаче настоява. Провижда средство за произвеждане на симфонии. Истината е това, което виждаме. Изненадата обаче идва от факта, че заснетото не съществува реално. Цветовете, отблясъците и нюансите са реални, но обектите са създадени. Без намеса в цвета и филтри, а само чрез добавяне или отнемане на елементи. Валентин взима обекти от реалността и ги смесва – както звуците, от които се правят симфонии. Той дирижира светлина и сянка, конструкции и

форми, които съдържат следи от човешка дейност. Тези машини са живи – без присъствието на човека. Самият той се изгубва в една от своите работи, докато се търси в едно от отраженията. Органон на Валентин ме връща към филма на Сергей Айзенщайн – „Строе и новое“, 1929 г. Изгледайте го от 35 до 40 минути. Това, което свързва тези артисти, е възторгът им към машината, естетиката на метала, на скоростта, на функционалността. Блясъкът на новото. Машината за избиване на масло! СЕПАРАТОР!!! Сътвореното от човека е Божествено! Мощта на машините в полза на новия човек, който ги подчинява. Усещане за ред, сигурност, която диктува монохромност. И при Валентин черно и бяло, но какво богатство на сенки светлини и планове. Машините като музика, като същества. Машините на Валентин не произ-

ведат нищо – те са стаена мощ, сянка на съзателя си. Така излъскани чисто нови се оказват части от двигател на ретро автомобил Форд модел от трийсетте. Еех, какви автомобили имаше едно време, когато нещата трябваше да са красиви и отвърте. Постапени сме и в позицията на недоверчивите селяни, но сме и тези, които вярват в силата на прогреса. Само че ако в „Старое и новое“ на Айзенщайн сцената е пълна със секс от маслото, което първо се процежда от чучура на машината, а после избликва върху лицата на тружениците, в тази изложба Валентин поверява смазката на друга централно разположена своя работа: „Първичната супа“ е призвана да овлажни, както машините, така и хората. И слава Богу, защото въпреки постиженията на дигиталния и пластмасов свят, хората са изсъхнали.

Какво не е наред? Общуването е подменено. Стойностите са се размили. Човекът се е превърнал в машина. **Пет библейски истории** – Адам и Ева, Тайната Вечеря, Свети Себастиан, Пиета, Саломе (Нина Ковачева) – Историите от Свещената книга са представени от деца, плюшени животни и пластмасови герои. Състояния като траур, предаване, жестокост и изкушение ни оставят никак отстранени. В такива състояния не се публикуваме в мрежата. Композицията е класическа, тук Нина разказва с обекти, с осветление, с полутон – за фалшивата ни комуникация. Нина е добър разказвач. Светът винаги ще има нужда от истории, какво му е лошото, иска да разиграва тези истории. Играе му се още.

Скритото Лице на Крехкостта – фотохартия, каширана върху алуминиева плоскост, 100 x 140 см, 2010, Нина Ковачева

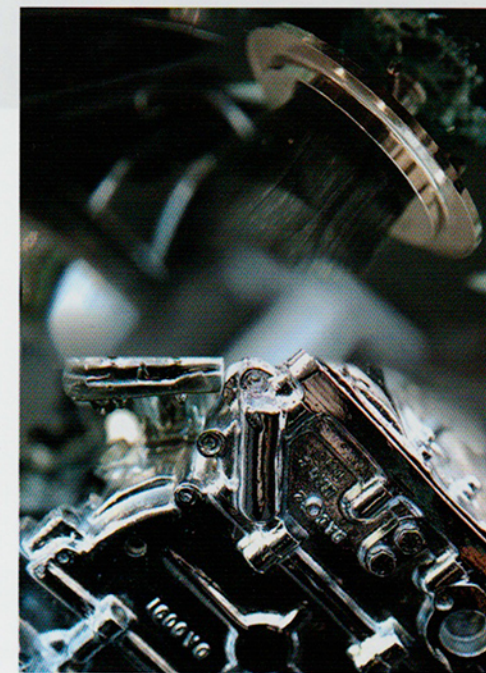
8 голи възрастни мъже, заснети до кръста, държат играчици.

Те гледат в обектива и така право в очите на зрителя. Нина търси диалога с нас. Не я интересува силата на мъжкото тяло. Тя иска да излезе от

машиналното прилагане на готови формули. Пригледена е от очите, състоянието, от посланието на всеки един от тях. По своему хубави. Лесно е да си хубав, когато си млад и мускулист, важно е как остаряваш. Очите на някои ни пробиват, други се съмняват, интелектуални, има отвлечени, жалостиви, прозрачни, доволни с патета, мечета, колички и прочие преходни обекти (такива, които помагат на малкото дете да се раздели от майка си и да тръгне да открива света, но все пак да има нещо, с което да се утеша, ако му домъчнее, че тя не е наблизо).

Виждам Нина, с физика на гребна арабска кобила, как развежда насам-натам голи мъже из пека, изгрева и залеза на варварските полета, ширнали се над Меките скали, където толкова бяхме голи, където се случваха нашите любови и раздели. По-

Валентин Стефанов. Органон, 2011

Валентин Стефанов. Пластмасов романтизъм, 2011

летата са различни – всичко е съобразено със самия човек, според него е избирано мястото, куклата и различното време от деня...

„Какво ли по дяволите иска тази жена от нас“ – си мислят мъжете, но вървят след стегната ѝ задница и зелените ѝ очи. Склонили ги е.

Когато човек е гол, независимо от пола, е уязвим – това лъха от тези огромни фотографии – нежност и беззащитност. Нина изважда и друго лице на мъжа, детето в него, съблечено, хванало своята играчка. Очаквам да се надвикват един през друг: „Мамо, мамо, виж...“

Създателят е Вкоренил в мъжката анатомия уникална комбинация от сила и уязвимост. „Ти Си твоеето Тяло“ казва Александър Лоуен. В „Скрито-

то Лице на Крехкостта“ Нина напомня, че за да бъдат истински силни е нужно мъжете да приемат, да интегрират и своята слабост: да са изкушени, да приемат емоционалността си, правото да се предават, да се откажат – когато са изтощени, без страх, че ще изглеждат по-малко мъжествени.

Темата за уязвимостта преминава през много от работите на Нина. Помня **Моите хиляда и една нощи**, 2007, в която женска ръка държи нееректирал член, надифен и отпуснат във вещи ръка с червен маникюр. В този случай мъжкият член е по-крехкото нещо. Преобръщането на табуто винаги освобождава много енергия – „Скритото лице на уязвимостта“ е работа, която свети. Тя отваря също темата за тленността, за остаряването, за тя-

лото, податливо на времето. Някои от тези работи видях в Музея Белведере, Виена, в прекрасната изложба Aging Pride, само че там нашите голи момчета гледаха към видео с безсрамните възрастни танцьорки на Пина Бауш. Играе им се.

„Човек започва да става млад някъде към 60-те, когато е вече твърде късно...“ – беше казал някъде Пикасо.

Пластмасов Романтизъм – фотохартия, каширана върху алуминиева плоскост, 100 x 150 см, 2018, Валентин Стефанов

Принципът на направата е същият като в Органон – и тук Валентин създава, като заснема отражения и добавя или отнема елементи. Тези работи имат общо с кича и триумфа на пластмасата, с попартата и неговите бомбонени цветове. Препратка към шейсетте, когато все още имаше романтизъм.

Първична супа фотохартия, каширана върху алуминиева плоскост, 140 x 100 см, 201, Валентин Стефанов

Първичната супа е най-нежната работа на Валентин. Тя е обяснение в любов към първичната материя. Въпреки, че той твърди, че го интересува само чистата еротика. Тук има и зачеване – казвам, а гастроентеролозите добавят, все едно надничаме в стомаха или през други отворстия навътре в човека. Опит да се проникне в тайните на съществуването, заключено в телата?

А всъщност това са медузи, стъкла... Не ми дава да издам всичко. Винаги съм знаела, че Валентин има тайна връзка с Изтока. Той е скромен потомък на Лао Дзъ. Рисува с наличното, посочва, взима и използва, това с което разполага. Ако му е студено се облича. Ако му е горещо се съблича. Като спи спи. Води като следва. Създава и после припознава. Както обича мъжът.

Искам да спомена констелацията на самите

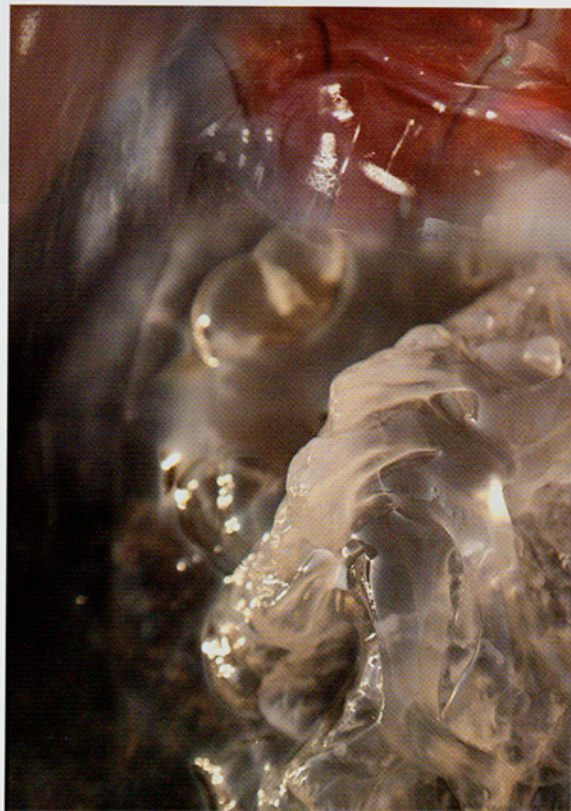
работи в галерията.

Долен ляв (**Скритото Лице на Крехкостта**) и горен десен ъгъл (**Пет Библейски Истории**) разговарят за табуто, вървят по следите на изгубено то лице.

Лява стена (**Органон**) и дясна стена – (**Пластмасов Романтизъм**) говорят за очовечаването на машините и роботизирането на човека, снабден с пластмасови сетива.

Всичко това се полюшва в материалното хоризонтално време, втечнено от 5-те видео работи: **Нека ти разкажа история** (Нина Ковачева) разказва за смъртта на музикална кутийка, уморена да приспива едно дете. В тишината на галерия-

Валентин Стефанов. Първична супа, 2011

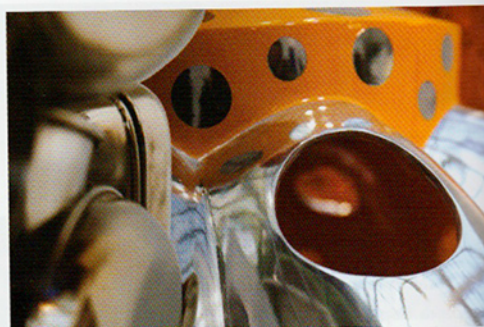

та гласът ѝ става все по-колеблив, по-бавен – все по-човешки. Може би, точно преди да спрат зави-
наги, само за миг макар машините, се превръщат
в човещи.

„В очакване на някого, или нещо“ (Нина Ковачева) е видео, в което времето неумолимо изтича, докато очакваме някого или нещо. Какво очакваме, докато сме забързаните си желания? Докато сме ОЩЕ и ОЩЕ, без дори да се запитаме ние ли се въртим или нас ни въртят – все по-изгонени от центъра си, разсеяни за знаците, които тлен-
ността ни праща. Така постепенно избеляваме, както избеляват цветовете в заснетата въртележка. И забавяме. Приготвяме се за последната среща.

Това видео би било още по-ефектно, ако чрез система от огледала наблюдаващият бъде поставен в центъра и около него, проектирана по стените, побегне Въртележката от ярки силуети и лица, както то бива представено в Националната галерия на Македония.

Нина Ковачева. Пет библейски истории - Пиема, 2011

Валентин Стефанов. Пластмасов романтизъм, 2011

Във видеото **Нищо, абсолютно нищо** на Валентин Стефанов обектът е отново машина, но този път тя методично хрупа железобетон в едно препечено избеляло поле, в което човекът е напълно изпарен в жегата и прах. Това е документ за разрушаването на незаконния строеж между Царево и Меките скали при Варвара. За горчивите плодове на алчността, за убиването на природата, за грозната архитектура по българските земи, за безсмислието на излишниците и тяхното неизменно премахване, преди да се върнем отново към чистото и светло пространство. Пространство, в което **Ние, нишките на този свят** (Валентин Стефанов) ще можем да говорим с птици и ще спасим арестуваната светлина (**Светлина в края** на Валентин Стефанов).

В празното на галерията публиката е желирана в **Първична супа** (Валентин Стефанов). Дава ни се шансът да почнем всичко отначало. На чисто! Имаме мъж и жена.

Двама артисти, потънали в лични разговори, пътешествия и пейзажи.

Кое трие егата и прави общуването възможно?

Това, което обединява Нина и Валентин е, че гледат в една посока.

Нина Ковачева. Скритото лице на крехкостта, 2010

Изключително постижение е, че са успели да ограничат пространствата си, за да може все-
да търси непознатото в себе си. И когато се
върнат отново да обменят и да се наслаждават
това, което вече е.

От атмосферата, която създават работите,
погледени заедно, се вижда:

Пука им за света, в който живеят, и гръзват
за провокират артистично, философски и по-
етически.

ТОЙ подрежда тъмното и светлото. ТЯ бра-
хекото и броди из забраненото. В средата на
десетте харесах рисунка на Валентин – шкаф

с номерирани чекмеджета. Стройна, категорична
работа.

Привлечена бях и от една графика на Нина –
човек, който държи агне и ни гледа с разширени
от ужас черни очи. Трудно се понася тази болка.
Трябват чекмеджета. С номера...

Толкова години по-късно нина И Валентин оста-
тават верни на избраните посоки.

Не е чудно, че Валентин става все по-мек, а
Нина по-жесток. В този свят опаковката все
по-трудно удържа истината, а отсъствието на
познание за нас самите е все по-обширно.

Заедно нина И Валентин лекуват.

Нина Ковачева. Скритото лице на крехкостта, 2010

Докато машината на живота отхапва парче по парче от телата ни, двамата отварят балансирано и защитено пространство, в което можем да говорим за красивото, за предателството, за радост-

та, за скръбта и уязвимостта, за жестокостта и остаряването. Пространство, в което знаците на смъртта не ужасяват, а учат на бавност и внимателност, на благодарност и признателност.

Съвместната работа на Нина и Валентин подсеца за надеждата, че каквото и да гоиде, мъжът и жената винаги намират начин да се справят.

Да пре-създават този свят. И да играят.

Защото в това е надеждата на съ-творението.

Опишете се с десет думи:

ТОЙ – ТЯ прави много хубави неща, особено някои неща, талантлива, кадърна, нежна. Излива смола, реже плочки, малко ми се кара от време на време, ама пък от друга страна не обръщам внимание.

ТЯ – С десет? С една дума само – Маниак! Перфекционист!

Как ще опишете третия, това **И**, което сте създали:

ТЯ – А, много го обичам, много ни помага...

ТОЙ – Сприхав е, много се кара ... но е гениален и тъй като егото му се разделя на две половинки и тупти в две сърца, не гразни толкова много.

ТЯ – Съгласна съм... Дава го по-ларж.

